

Dorp in actie

Als het verhaal van de strijd om het behoud van de Antoniushoeve en de Sophiahoeve begint, is de gemeente Ouder-Amstel de eigenaar.

Juni 1997 ontvangt Ferdinand van Schaick een brief van de gemeente met de mededeling dat per 1 juli 1998 de pacht van de Antoniushoeve wordt opgezegd. Neef Harry Kolk gaat namens zijn oom in beroep tegen die beslissing. Hij roept de hulp in van notaris Jan van Driel, een dorpsgenoot. Willem van der Vaart, de boer van de Sophiahoeve, is al eerder gemaand zijn boerderij te verlaten. Zijn belangen worden behartigd door zijn broer en zijn buurvrouw, Jopie Euwe. Ferdinand van Schaick is 81, Willem van der Vaart 64 jaar. Nog maar weinigen in het dorp weten dat de twee boeren een uitzetting wacht.

19 Maart 1998 publiceert *de Volkskrant* het artikel 'De laatste boer van Duivendrecht'. Journalist Peter van den Berg heeft weten te achterhalen dat in het structuurplan van Ouder-Amstel de boerderijen Sophiahoeve en Antoniushoeve, Rijksstraatweg 226 en 228, op de nominatie staan voor snelle sloop. Jan van Driel leest dat en loopt naar Jopie Euwe. Zij naar Jo Blom, de historica van het dorp en Jo Blom belt onder anderen Ans Quirijnen, spin in het web van betrokken bewoners. Jo Blom organiseert binnen vierentwintig uur in het dorpshuis een bijeenkomst voor alle bewoners van het dorp. Daar zijn ook Huub van den Bergh en Wil Witmond, twee van de latere bestuursleden van de Stichting Oud-Duivendrecht (SOD). In samenspraak met hun belangenbehartigers wordt besloten de uitzetting van de twee boeren te voorkomen.

04 Juni 1998 wordt de Stichting Oud-Duivendrecht opgericht. Officiële doelstelling is het behoud van het historische en landelijke karakter van Duivendrecht. Voor de oprichters is het een instrument om de status van rijksmonument voor de Sophiahoeve en Antoniushoeve te kunnen aanvragen. Want die mogen wettelijk niet gesloopt worden zolang de aanvraag loopt.

1997 - 1989

Tijdelijk de redding van de hoeve 1

17 Juli 1998 verzoekt de SOD de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) om de boerderijen met bijbehorend erf en weiland aan te wijzen als rijksmonument. Dezelfde maand begint de Stichting Historisch Boerderij - Onderzoek aan het rapport 'Bouwhistorische waarneming nr. 35 en 36. Twee boerderijen aan de Rijksstraatweg te Duivendrecht, gem. Ouder-Amstel (NH)'. Een niet onbelangrijk detail: Een oom en tante van de directeur van de stichting, Ellen van Olst, kijken in hun flat uit over de weiden achter de boerderijen. De SOD beschikt nog niet over het benodigde geld om het rapport te laten schrijven, maar Van Olst geeft toch toestemming te starten.

25 September 1998 ontvangt OCW het genoemde rapport.

07 Oktober 1998 publiceert de gemeente haar antwoord op het verzet tegen de sloop van de twee boerderijen: de Inrichtingsschets Duivendrecht – Zuid. Hierin zijn drie scenario's uitgewerkt. In Scenario A wordt de Antoniushoeve een horecagelegenheid en maakt de Sophiahoeve plaats voor een à twee woningen. Het land wordt openbaar gebied met een speeltuin en een boomgaard. Scenario B voorziet in zes woningen die op de plaats van de Sophiahoeve komen. Volgens scenario C kunnen er 27 woningen worden gebouwd als ook de Antoniushoeve afgebroken wordt.

November 1998 verkoopt de SOD tijdens de intocht van Sinterklaas speciaal gemaakte ansichtkaarten van Oud-Duivendrecht. Met de opgehaalde 1800 gulden wordt de Stichting Historisch Boerderij - Onderzoek betaald. Het is de helft van het gevraagde bedrag, maar de stichting gaat akkoord. De deal: zij mag het rapport voor ieder gewenst doeleinde gebruiken.

Dorp in actie

1999 - 2000

Tijdelijk de redding van de hoeve 1

06 Januari 1999 vergadert de verantwoordelijke commissie over het verzoek van de SOD aan de gemeente de aanvraag die bij OCW ligt te ondersteunen. Op verzoek van de SOD vergadert de commissie in het dorps huis van Duivendrecht. Politieke reuring (het is verkiezingstijd) leidt tot een nieuw standpunt in het Collegeprogramma van Ouder-Amstel: de historie en het gezichtsbepalende karakter van de huidige bebouwing dienen bij de discussie als zwaarwegende factoren te worden meegenomen. Het mocht niet baten: De commissie beslist de gemeenteraad te adviseren de aanvraag niet te ondersteunen.

14 Januari 1999 ruimt de Amstelgids een volle pagina in om te berichten over het besluit van de commissie. De SOD roept de lezers op naar de gemeenteraadsvergadering op 21 januari te komen.

21 Januari 1999 is in de raadszaal een groot aantal inwoners van Duivendrecht aanwezig. De raad accepteert het advies van de commissie en zal het gemeentebestuur adviseren niet met de SOD mee te doen. De SOD zet de procedure voort.

14 Januari 1999 De Pachtkamer van het Kantongerecht van Amsterdam wijst het verzoek de pacht van Ferdinand van Schaick te verlengen af.

01 Februari 1999 De Raad voor Cultuur (RvC) onder voorzitterschap van Winnie Sorgdrager adviseert de minister in te stemmen met de aanwijzing van beide hoeves als rijksmonument: 'In hun omgeving hebben de boerderijen een hoge graad van oorspronkelijkheid, gaafheid en uniciteit die in het sterk verstedelijkte gebied zeldzaam is geworden. Het beeld van de boerderijen in combinatie met de nabijgelegen kerk vormt door de harde confrontatie met het hoog moderne station (1993) een zeer herkenbaar icoon van de

stormachtige ontwikkeling van Nederland en heeft daarmee een waarde die het lokale overschrijdt.'

20 Mei 1999 De Amstelgids bericht over de open planprocedure die de gemeente start voor de herinrichting van Duivendrecht-Zuid. De SOD, de Dorpsraad, bewoners en ondernemers zijn vertegenwoordigd in een klankbordgroep. De Amstelgids noemt de twee boerderijen de heetste hangijzers bij de herinrichting.

29 Augustus 2000 De Pachtkamer van het Gerechtshof Arnhem kiest in de zaak van Van Schaick contra de gemeente Ouder-Amstel de zijde van de gemeente. Het opzeggen van de pacht is geoorloofd; van leeftijdsdiscriminatie is geen sprake. De familie en hun advocaat besluiten een verzoekschrift in te dienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. De beschikking van de Pachtkamer druist in tegen artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens.

11 December 2000 Het ministerie van OCW wijst het verzoek van de SOD de Antoniushoeve en Sophiahoeve tot rijksmonument te benoemen af. RvC voorzitter Winnie Sorgdrager belt Ans Quirijnen en zegt: 'Nu de pers'. De stichting mobiliseert de media. In de maanden hierna verschijnen artikelen in o.a. de *Diemer Courant*, *Trouw* en *Het Parool*. Ferdinand van Schaick wordt 'Boer Ferd, de laatste boer van Duivendrecht'. AT5, de Amsterdamse televisiezender, maakt de uitspraak van de burgemeester publiek dat de twee boeren tot hun dood op hun hoeves kunnen blijven wonen.